

Laici v Cirkvi

Podľa Biblie sú všetci bratia v Ježišovi Kristovi povolani k synovskému dedičstvu, tvoria svätý dom Boží a Jeho vlastný ľud. Laik – grécky laikos – prislúchajúci k ľudu – je príslušníkom Cirkvi, preto má aktívnu funkciu a zodpovednosť. Primárnou oblasťou pôsobenia laikov je angažovanosť vo svete. Je to významné poverenie, lebo povolanie ku kresťanstvu je svojou povahou aj povolaním na apoštolát. V dekréte o Laickom apoštoláte sa hovorí, že rozsah apoštolskej činnosti sa rozširuje, lebo neprestajný rast obyvateľstva, vedecký a technický pokrok a užšie vzťahy medzi ľuďmi nielenže mimoriadne vyžadujú toto rozšírenie apoštolátu pre laikov, ale vyvolali nové problémy, ktoré treba riešiť. Ide o cirkevné pospolitosti, rodinu, mládež, spoločenské prostredie a národný a medzinárodný poriadok.

Dobрым vzorom laického apoštolátu je farnosť, lebo spája v jedno všetku ľudskú rozmanitosť. Keďže 2. Vatikánsky koncil vylučuje dualizmus, ktorého dôsledkom by bol rozpad spoločenstva na pastierov duší a svetských činiteľov, rozhodujúce je, že Cirkev ako celok je znamenie a nástroj vnútorného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudstva. V tomto zmysle ide o spoluprácu, v ktorej laici primerane svojmu stavu vykonávajú poslanie vo vedomí, že nielenže sú v Cirkvi, oni sú Cirkvou, t. j. spoločenstvom veriacich v Krista na svete pod vedením pápeža a biskupov (KKC). Laici sú v prvej línii práce v spoločenstve veriacich. Pôsobia tam, kam kňaz nedosahuje.

O spoločnom úsilí veriacich s duchovnými Blumentálskej farnosti hovoril farár p. Herényi. Pripomenul, že celá činnosť predpokladá silu, ktorou sú laici. Kňaz musí byť dušou spolupráce, musí prijímať podnety a stavať na nich. Tak vznikol časopis Blumentál, ktorý dnes už má dobrú odozvu. Ako laická činnosť dobre prosperuje nástenka. Bola založená knižnica, ktorá v súčasnosti oslovuje aj záujemcov mimo farnosti. Existuje farská korešpondencia pre nevidiacich. Dobre prosperuje cirkevná škola. Pri farnosti sa združujú skupiny odborníkov, ktorí pôsobia ako poradcovia v širokom spektre problémov (manželská poradňa, predmanželská poradňa, ekonomická a sociálna oblasť a pod.). Organizujú sa letné tábory a stretnutia záujmových skupín (Orol, Misia s mládežou a pod.).

Don Mlynarčík zo Spoločenstva Saleziánov v Žiline hovoril o chápaní Cirkvi v súčasnosti. Cirkev treba chápať ako organizmus (hlava potrebuje ruky a pod.), v ktorom má pôsobiť Kristov Duch. To je podstata evanjelizácie. Na Slovensku sa objavujú extrémny v tom zmysle, že skupiny vytvorené v dôsledku, napríklad zmeny kňaza, alebo inej príčiny sa separujú, vytvárajú vlastné spoločenstva bez napojenia na Cirkev, niektoré sa dokonca odtrhávajú a vytvárajú sekty.

Práca o.o. Saleziánov je známa. Zameriava sa na mládež. Pri tejto činnosti sa podstatne využíva spolupráca z radov laikov – napríklad zo skupín staršieho veku sa vyberajú vedúci pre mladšie vekové kategórie. Všetko je koordinované programovo, aj obsahovo.

Prof. Hajduk predstavil pohľad z radov laikov. Zdôraznil, že u veriacich treba rozvíjať vedomie, že sú súčasťou Cirkvi. Zdôraznil, že slovo laik v dnešnej situácii stráca ostré vyhranenie. Napríklad v odborných kruhoch je laik niekto, kto do daného odboru nepatrí. Ale dnes je kňaz v situácii laika pri riešení otázok medicíny, psychológie, sociológie, ani nehovoriac o prírodných vedách, ale často aj teológie samej v jej rozvetvenosti. Stará predstava o laikoch v Cirkvi je však vžitá a ako hovorí J. Gunčaga (Viera a život, 1/1993) prešla im do krvi, ba až do génov a my sme ich zdedili. Tento pohodlný postoj konzumných členov Cirkvi, prijímajúcich Cirkev ako servis, treba od základov zmeniť na „angažovaných kresťanov“. Prof. L. Csontos (Viera a život, 4/1999) v obsiahlom článku o spolupráci hierarchie a laikov v Cirkvi zdôrazňuje, že dnes je každý neodoborníkom okrem vlastnej profesie, vrátane teológov v inej teologickej disciplíne. Riešenie sa ponúka pri vzájomnej spolupráci prostredníctvom živej štruktúry. Mechanizmus statickej (mŕtvej) štruktúry nestačí. Živá štruktúra predstavuje dialóg v spoločnej zodpovednosti, ktorého cieľom je dobro Cirkvi ako celku. Často je to zápas, ale je to milujúci zápas. Lebo problémom nie je to, že existujú konflikty, ale neschopnosť ich riešiť. Podľa Ratzingera kňaz nemá veriaceho dirigovať, ale poskytovať jeho svedomiu materiál na vytváranie vlastného názoru. To predpokladá kvalitné vzdelávanie. V diskusii sa zdôraznilo niekoľko aspektov súvisiacich s témou.

- Tvorivosť – neprijímať hotové veci. Tvorivosť však predpokladá vzdelávanie. Výzva k tvorivosti súvisí s tým, že človek bol stvorený na obraz Boží.
- Vzťah k televízii a rozhlasu. Súvisí s prvým námetom. Nejde o boj proti týmto médiám. Problém je vo výpadku tvorivosti. Človek sa stáva konzumným prvkom bez rozvíjania vlastnej tvorivosti. Ohrozená je hlavne mládež. Je to vážna výzva pre učiteľov.
- Veriaci bez spolupatričnosti. Je to rys veľkých komunít a katolícka Cirkev takou je. V mnohých farnostiach sú mimo-bohoslužobné stretnutia aj s kňazmi. Ak to tak nie je, veriaci sa zídu presne na hodinu začiatku bohoslužby a po ukončení sa poberú domov. Poukaz na evanjeliové „Pozrite ako sa milujú“ je veľkou výzvou.
- Treba podporovať širšie zapájanie odborníkov do prednáškovej aktivity.

Na základe referátov p. Herényiho, dona Mlynarčíka a prof. Hajduka spracoval J. Tiňo